

WZPS-3.431.7.13.2023.ML

**PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ
przeprowadzonej w dniach 12-14 kwietnia 2023 r.
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie**

Jednostka kontrolowana: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Białogardzie

Adres: 78-200 Białogard, ul. Wileńska 8

Podmiot prowadzący: Wójt Gminy Białogard

Kontrolę przeprowadzili:

- Małgorzata Lewińska – główny specjalista Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie,
- Marta Karbowskiak – inspektor wojewódzki Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie Delegatura w Koszalinie

na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego Nr 50/2023 z dnia 21 marca 2023 r.

Kontrolerzy złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich z kontroli.

Akta kontroli str. 1-2 i 19-20

Czynności kontrolne przeprowadzone zostały w siedzibie jednostki.

Kontrolowana jednostka oraz podmiot prowadzący powiadomione zostały o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285).

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) realizowanych przez gminę w okresie od dnia 01 stycznia 2022 r. do dnia kontroli.

Kontrolą objęto następujące zagadnienia:

- struktura organizacyjna ośrodka pomocy społecznej,
- stan zatrudnienia i kwalifikacji osób zatrudnionych,
- ogólne założenia polityki społecznej gminy,
- tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej (świadczenia pieniężne), w tym: prawidłowość kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń, sposób przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń, terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń,
- sposób organizowania pomocy (świadczenia niepieniężne).

STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Dyrektorem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie jest od 1 marca 2019 r. Pani Adrianna Narkun.

Nadzór nad kontrolowaną jednostką sprawuje Wójt Gminy Białogard.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Dyrektora Ośrodka.

Jednostkę powołano na mocy Uchwały Nr XI/50/90 Gminnej Rady Narodowej w Białogardzie z dnia 30 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania jednostki budżetowej – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Statut Ośrodka wprowadzono Uchwałą Nr XVII/115/2019 Rady Gminy Białogard z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie uchwalenia statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Regulamin Organizacyjny Ośrodka wprowadzono Zarządzeniem Nr 7/2021 Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie z dnia 4 maja 2021 r. w sprawie zmiany Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zapisów zawartych w Statucie i Regulaminie Ośrodka.

Akta kontroli str. 21-45

Ośrodek posiada własną instrukcję kancelaryjną wprowadzoną Zarządzeniem Nr 3/16 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie z dnia 1 marca 2016 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitego rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania składnicy akt. Dokument przygotowano w porozumieniu z Archiwum Państwowym – zatwierdzony w dniu 21 stycznia 2016 r. przez Dyrektora Archiwum Państwowego w Koszalinie.

Dyrektor i jeden z pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie posiadają upoważnienia Wójta Gminy Białogard (dołączone do akt kontroli) do prowadzenia spraw i wydawania decyzji administracyjnych.

Akta kontroli str. 49-51

II. STAN ZATRUDNIENIA I KWALIFIKACJE OSÓB ZATRUDNIONYCH

W Ośrodku zatrudnionych jest 21 pracowników, w tym (w dniach kontroli) 4 pracowników socjalnych (jeden z pracowników koordynuje pracę socjalną oraz w terenie wykonuje zadania z zakresu nadzoru nad realizacją usług opiekuńczych).

Gmina Białogard liczy 7.123 mieszkańców.

Ośrodek w dniach kontroli spełniał warunek art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej w kwestii dotyczącej zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 tys. mieszkańców oraz proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących.

Ze *Sprawozdania rocznego z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach* wynika, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie udzielił w 2022 roku pomocy 165 rodzinom (391 osób w rodzinach).

Akta kontroli str. 89 i 179

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Z przedstawionych dokumentów wynika, iż pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie posiadają odpowiednie, wymagane przepisami cyt. ustawy kwalifikacje.

Akta kontroli str. 58-59

Wymagania kwalifikacyjne osób kierujących jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej określa art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1960 ze zm.). Osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać wykształcenie wyższe, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Dyrektor GOPS w Białogardzie posiada wykształcenie wyższe, niezbędny staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie pracownicy GOPS podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w trzech szkoleniach: „Domy Pomocy Społecznej 2022” (szkolenie online - 1 pracownik socjalny), „Szkolenie z obsługi oprogramowania ZWIZG art. 13” (szkolenie online), „Dodatek węglowy - nowelizacja” (szkolenie online).

Akta kontroli str. 73-75

W toku prowadzonych czynności kontrolnych ustalono, że wynagrodzenie zasadnicze pracowników socjalnych w dniu kontroli było wyższe od wynagrodzenia minimalnego. Zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, przysługuje wypłacany co miesiąc dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400 zł. W GOPS Białogard dodatek ten stanowi oddzielną składową i jest wypłacany łącznie z wynagrodzeniem do 26 dnia każdego miesiąca. Dodatek w wysokości 400 zł z tytułu świadczenia pracy socjalnej w środowisku, w tym przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki, o którym mowa w art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, otrzymywało w kontrolowanym okresie czterech (4 etaty) pracowników socjalnych.

Akta kontroli str. 57

Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie mieści na parterze budynku Urzędu Gminy Białogard, przy ul. Wileńskiej 8, 78-200 Białogard. GOPS korzysta z 9 pomieszczeń biurowych oraz pomieszczenia archiwum o łącznej powierzchni użytkowej 143,30 m². GOPS w Białogardzie wyposażony jest w odpowiedni sprzęt biurowy i komputerowy niezbędny do prawidłowej realizacji zadań.

Ośrodek pracuje z zastosowaniem sieciowego systemu informatycznego *OPIEKA* firmy ZETO Sp. z o.o. w Koszalinie. Konserwacją systemu oraz wprowadzaniem zmian programowych zajmuje się autor programu w ramach umowy serwisowej. Kompleksową obsługę informatyczną Ośrodka sprawuje informatyk w ramach umowy zlecenie.

Przyznane świadczenia wypłacane są w Kasie GOPS Białogard na podstawie przygotowanych list wypłat, przekazywane na konta osobiste klientów, konta współpracujących firm (sklepów spożywczych) lub przesyłane przekazem pocztowym na adres domowy. W treści decyzji przyznających pomoc znajduje się informacja o sposobie i terminie wypłaty, tj. że wypłaty dokonywane są zgodnie z harmonogramem. Ustalony harmonogram wypłat świadczeń prezentowany jest na tablicy ogłoszeń Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie, a także na stronie internetowej GOPS oraz profilu jednostki na portalu Facebook.

Ośrodek dysponuje samochodem służbowym. Pracownicy socjalni docierają nim do środowisk podopiecznych.

III. OGÓLNE ZAŁOŻENIA POLITYKI SPOŁECZNEJ GMINY

Rada Gminy Białogard podjęła następujące uchwały:

- Nr XXVI/163/2016 z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Białogard na lata 2016-2025. Realizacja Strategii jest monitorowana. Corocznie sporządzane jest sprawozdanie z realizacji - *ostatnie Sprawozdanie Roczne za 2022 r. z realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Białogard na lata 2016-2025*, przeprowadzono również *Ewaluację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Białogard na lata 2016-2025*;
- Nr XV/99/2019 z dnia 19 września 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania, zmieniona uchwałą Nr L/278/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r.;
- Nr LXXXIV/426/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych;
- Nr XCIII/479/2024 z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawiania pogrzebu przez Gminę Białogard;
- Nr VI/28/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłki w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- Nr LXXVI/385/2023 z dnia 12 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr VI/28/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2019 r. poz. 1196) w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłki w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

Sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej wraz z rekomendacjami

Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie gminy, powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę, o której mowa w ust. 1 ustawy. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

GOPS w Białogardzie corocznie przygotowuje Ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalną sytuacji społecznej i demograficznej gminy. Ostatnią, za rok 2021, sporządzono i przekazano Radzie Gminy Białogard pismem z 22 kwietnia 2022 r.

Sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie

Obowiązek sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego określa art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 2023 r., poz. 773) statystyka publiczna zapewnia rzetelne, obiektywne i systematyczne informowanie społeczeństwa, organów państwa i administracji publicznej oraz podmiotów gospodarki narodowej o sytuacji ekonomicznej, demograficznej, społecznej oraz środowiska naturalnego. Sprawozdanie roczne MRiPS-03 z *udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach* w 2022 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie przekazał w wyznaczonym terminie. Sprawozdanie roczne z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” przekazano w wyznaczonym terminie. Nie wniesiono uwag do sporządzania powyższych sprawozdań.

Dyrektor GOPS w Białogardzie, wypełniając obowiązek art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, sporządza corocznie i przedstawia Radzie Gminy Białogard *Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie*. Ostatnie sprawozdanie, za rok 2022, przekazano Radzie Gminy Białogard pismem z dnia 30 marca 2023 r. Poprzednie, za rok 2021, przekazano Radzie Gminy Białogard pismem z dnia 15 lutego 2022 r.

IV. PRYZNAWANIE ŚWIADCZEŃ ORAZ SPOSÓB ORGANIZOWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Na podstawie wybranych akt indywidualnych szczegółowo zbadano dokumentację osób korzystających z podstawowych form świadczeń pod względem:

- prawidłowości kwalifikowania do poszczególnych rodzajów świadczeń,
- sposobu przygotowania dokumentacji stanowiącej podstawę do przyznania świadczeń,
- terminowość wydawania decyzji administracyjnych i wypłacania świadczeń.

1. Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z przedstawionymi w Sprawozdaniu MRiPS-03 danymi, pomocy w tej formie w 2022 r. udzielono 39 osobom, w tym 32 osobom samotnie gospodarującym. Na wypłatę zasiłków stałych wydawkowano w tym okresie środki w wysokości 206.063 zł.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków stałych, składek na ubezpieczenie zdrowotne przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 32/23/1164/60/2022
Decyzja Nr 20/47/1371/56/2022
Decyzja Nr 24/22/1459/26/2022
Decyzja Nr 10/41/499/92/2022
Decyzja Nr 14/38/1384/34/2022
Decyzja Nr 425/21/891/68/2022
Decyzja Nr 22/41/1698/8/2022
Decyzja Nr 2/26/1106/54/2022

Osoby, którym przyznano świadczenie spełniają warunki art. 37 ustawy o pomocy społecznej - niezbędne do przyznania zasiłku stałego i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzane wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna i dochodowa. Poprawnie obliczano wysokość przyznanych zasiłków stałych. Akta spraw zawierają również dokumenty potwierdzające stan zdrowia oraz niepełnosprawność świadczeniobiorcy. Wydawane decyzje administracyjne zawierają elementy, określone w art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 775 ze zm.).

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

2. Świadczenia przyznane w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”

W ramach ww. programu w 2022 r. ogółem z dożywiania skorzystało 285 osób z terenu funkcjonowania GOPS w Białogardzie. Łączny koszt programu to 679.670,00 zł.

Główną formą pomocy były świadczenia w postaci pieniężnych zasiłków celowych - skorzystało z nich ogółem 285 osoby na łączną kwotę 679.670,00 zł. Nie udzielano pomocy w innych formach, tj. w formie posiłku ani świadczenia rzeczowego. Nie wnioskowano o pomoc w formie świadczeń niepieniężnych.

W uzasadnionych przypadkach potrzebującym rodzinom udzielano pomocy w postaci świadczenia pieniężnego na zakup żywności.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. świadczeń przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Świadczenie pieniężne

Decyzja Nr 67/21/123/223/2023
Decyzja Nr 125/26/1737/3/2022
Decyzja Nr 165/22/1071/121/2022
Decyzja Nr 848/26/1106/59/2022
Decyzja Nr 59/28/435/128/2023
Decyzja Nr 146/50/1616/22/2023
Decyzja Nr 94/21/1046/188/2023
Decyzja Nr 727/35/1723/2022
Decyzja Nr 726/35/1723/6/2022
Decyzja Nr 170/41/1841/2/2023

Decyzja Nr 120/21/286/119/2023

Decyzja Nr 58/10/1623/7/2023

Decyzja Nr 636/35/818/77/2022

Warunki uczestnictwa w Programie określone są w przepisach Uchwały NR 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, a tryb przyznawania świadczeń pieniężnych reguluje art. 39 ust. 1 i 2 ustawy o pomocy społecznej.

Rada Gminy Białogard przyjęła Uchwałę Nr VI/28/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, a następnie Uchwałę Nr LXXVI/385/2023 z dnia 12 stycznia 2023 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr VI/28/2019 z dnia 21 stycznia 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2019 r. poz. 1196) w sprawie podwyższenia kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnej pomocy w zakresie dożywiania oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania dla osób objętych wieloletnim programem wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Uregulowano tymi aktami zasady oraz kryteria dochodowe uprawniające do uzyskania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w ramach omawianego Programu.

Nie przyjęto jednak uchwały w zakresie ustanowienia programu osłonowego Gminy Białogard „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, umożliwiającej udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy w formie posiłku na wniosek dyrektora szkoły. Na podstawie *Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” za 2020 r.* ustalono, że w kontrolowanym okresie nie udzielano takiej pomocy.

Akta kontroli str. 82-84

Osoby, którym przyznano świadczenia, spełniały warunki uczestnictwa w programie „Posiłek w szkole i w domu”. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja była kompletna. Wnioski oznaczono datą wpływu, terminowo przeprowadzono wywiady środowiskowe, poprawnie ustalano w nich sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Wydawane decyzje administracyjne zawierały niezbędne elementy, określone w art. 107 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

3. Zasiłki okresowe

Zasiłek okresowy przyznawano osobom lub rodzinom o dochodach niższych niż ustawowe kryterium dochodowe oraz o zasobach niewystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych.

Zasiłki okresowe przyznawane były w 2022 r. głównie z powodu bezrobocia (dla 64 osób z 76 ogółem przyznanych). Łącznie wydatkowano kwotę 101.130 zł (cała kwota w ramach środków z dotacji).

Sprawdzono dokumentację dotyczącą zasiłków okresowych, przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 162/19/1626/8/2022
Decyzja Nr 210/05/1454/9/2022
Decyzja Nr 123/26/1737/1/2022
Decyzja Nr 120/22/1071/120/2022
Decyzja Nr 159/52/51/202/2022
Decyzja Nr 43/19/1387/31/2022
Decyzja Nr 77/37/1200/24/2022
Decyzja Nr 58/21/1218/56/2022

Po przeanalizowaniu postępowania w powyższych sprawach zespół kontrolujący stwierdził, że kwota przyznawanego i wypłacanego zasiłku okresowego stanowiła nie mniej niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, a jej dochodem. Gmina Białogard nie skorzystała z możliwości podwyższenia minimalnych kwot zasiłku okresowego w drodze uchwały. Art. 147 ust. 7 w związku z art. 38 ustawy o pomocy społecznej określa, że gminy otrzymują dotację celową na pokrycie wydatków na zasiłki okresowe w wysokości minimalnego zasiłku okresowego w wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym a dochodem osoby samotnie gospodarującej względnie rodziny.

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 38 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłku okresowego. Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna. Wnioski oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzono wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Poprawnie obliczano wysokość przyznanych zasiłków okresowych. Akta spraw zawierają również w razie potrzeby dokumenty potwierdzające stan zdrowia lub niepełnosprawność świadczeniobiorcy. Wydawane decyzje administracyjne zawierały niezbędne elementy, określone w art. 107 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

4. Zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe

Pomocą w formie zasiłku celowego objęto w 2022 r. 242 osoby, w tym 12 osobom przyznano zasiłki celowe specjalne. Łącznie na tę formę pomocy wydatkowano kwotę 699.645 zł, w tym na zasiłki celowe specjalne 4.600 zł. Zasiłki celowe przyznawano najczęściej na pokrycie części kosztów leczenia, zakupu leków, przedmiotów ortopedycznych, środków czystości, odzieży, obuwia, żywności oraz inne cele bytowe.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą ww. zasiłków przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 307/31/1535//27/2022
Decyzja Nr 5/27/1041/61/2023
Decyzja Nr 852/31/518/63/2022
Decyzja Nr 54/22/1617/29/2023
Decyzja Nr 763/33/1399/9/2022
Decyzja Nr 117/47/1836/3/2022
Decyzja Nr 789/34/1845/2/2022
Decyzja Nr 840/06/667/60/2022

Decyzja Nr 773/38/1384/39/2022
Decyzja Nr 119/22/1071/119/2022

Zdarzenie losowe

Pomocą w formie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego objęto w 2022 r. objęto 11 rodzin na łączną kwotę 60.000 zł. Skontrolowano 4 sprawy. Zasiłki te przyznawano na pokrycie strat związanych z pożarem.

Decyzja Nr 627/10/1482/2/2022
Decyzja Nr 253/02/1746/1/2022
Decyzja Nr 245/02/1744/1/2022
Decyzja Nr 628/10/316/2/2022

Skontrolowane sprawy spełniają warunki art. 39 ust. 1 i 2, art. 40 ust. 1 i 3 oraz art. 41 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych, a także zasiłków celowych powstałych w wyniku zdarzenia losowego. Wnioski o przyznanie zasiłków oznaczone są datą wpływu, terminowo przeprowadzano wywiady środowiskowe, ustalano sytuację rodzinną, mieszkaniową, zdrowotną i dochodową świadczeniobiorcy. Wskazywano cel, na jaki przyznano świadczenie oraz wskazywano datę jego wypłaty.

Nie wniesiono uwag do zgromadzonej w sprawie dokumentacji.

5. Skierowania i odpłatność za pobyt osób skierowanych do domów pomocy społecznej

W kontrolowanym okresie kierowano i ponoszono odpłatność za pobyt mieszkańców Gminy Białogard w domach pomocy społecznej. Tą formą pomocy w 2022 r. objęto 16 osób i poniesiono koszty pobytu w wysokości 397.353 zł.

Dyrektor GOPS w Białogardzie poinformował, na dzień kontroli nie ma osób oczekujących na umieszczenie w domu pomocy społecznej. Ponadto Dom Pomocy Społecznej w Białogardzie posiada wystarczającą ilość miejsc dla osób, które chciałyby skorzystać z tej formy wsparcia.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą kierowania i odpłatności za pobyt w ww. placówkach przyznanych na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 256/34/1442/10/2022
Decyzja Nr 373/34/1442/11/2022
Decyzja Nr 244/23/1396/38/2022
Decyzja Nr 287/18/1552/11/2022
Decyzja Nr 228/18/1552/12/2023
Decyzja Nr 233/34/706/43/2022
Decyzja Nr 375/34/706/44/2022
Decyzja Nr 582/41/1826/1/2022
Decyzja Nr 591/41/1826/2/2022
Decyzja Nr 816/21/537/14/2022
Decyzja Nr 3/21/537/15/2023

Skierowane osoby spełniają warunki określone w art. 54 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania całodobowej opieki w ww. placówkach.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczona odpłatność mieszkańca za pobyt w domu pomocy społecznej, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 12 miesięcy). Wydawane decyzje administracyjne zawierają niezbędne elementy, określone w art. 107 Kpa.

GOPS Białogard, przed wydaniem każdej decyzji o zmianie wysokości odpłatności za pobyt w DPS, sporządza adnotację dotyczącą zmiany decyzji ustalającej wysokość odpłatności za pobyt w DPS, gdzie szczegółowo analizowane są zmiany dochodu od momentu poprzedniego ustalenia odpłatności.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

6. Kierowanie do środowiskowych domów samopomocy

Na terenie Gminy Białogard nie funkcjonuje środowiskowy dom samopomocy.

Mieszkańcy Gminy Białogard mają możliwość skorzystać z zajęć organizowanych przez Powiatowy Dom Samopomocy w Białogardzie i Warsztaty Terapii Zajęciowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie gromadzi dokumentację w tych sprawach (Pracownicy socjalni GOPS w Białogardzie przeprowadzają wywiady środowiskowe, celem ustalenia aktualnej sytuacji osób i rodzin oraz utrzymują kontakt z uczestnikami) i przekazuje do Powiatowego Centrum Pomocy Społecznej w Białogardzie celem wydania decyzji o udzieleniu pomocy.

7. Usługi opiekuńcze

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

W 2022 r. z usług opiekuńczych skorzystało 10 osób. Koszt realizacji ww. świadczenia wyniósł 10.915 zł. (ustalono na podstawie informacji ze Sprawozdania rocznego MRiPS-03-R za 2022 r.). W 2023 r. do dnia kontroli z usług skorzystało 8 podopiecznych - starszych lub chorych, wymagających pomocy. Usługi specjalistyczne w ramach zadań własnych nie są świadczone, ponieważ w gminie nie ma zapotrzebowania na tą formę wsparcia (brak wniosków w kontrolowanym okresie).

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 745/26/1783/5/2022
Decyzja Nr 804/13/1856/1/2022
Decyzja Nr 583/12/1829/1/2022
Decyzja Nr 814/34/1847/1/2022
Decyzja Nr 609/06/1834/1/2022

Usługi opiekuńcze sprawuje na terenie Gminy Białogard 2 pracowników Ośrodka zatrudnionych w ramach umowy o pracę.

Zakres usług określony jest szczegółowo w dokumencie „*Ramowy zakres usług opiekuńczych*”, gdzie zaznacza się właściwe czynności do wykonania w danym środowisku. W treści decyzji przyznającej pomoc w formie usług opiekuńczych wskazuje się ilość przyznanych usług, okres na jaki przyznano świadczenie, a także informacje dotyczące kosztu 1 godziny usług i odpłatności klienta. Każdy podopieczny oraz osoby składające wniosek uzyskują podczas wywiadu środowiskowego wszelkie informacje dotyczące warunków, kosztów oraz zasad odpłatności za usługi. Podopiecznemu przekazywany jest *Regulamin świadczenia usług opiekuńczych*, określający zasady i warunki przyznania świadczenia, prawa osoby korzystającej z usług.

W aktach podopiecznego znajduje się informacja lekarza o stanie zdrowia osoby i potrzebie świadczenia pomocy w formie usług opiekuńczych, ponadto, w razie potrzeby, dodatkowa, niezbędna dokumentacja medyczna.

W dokumentacji Ośrodka znajdują się miesięczne *Karty pracy* opiekunek, potwierdzające realizację przyznanych usług. Zawierają dane podopiecznego, opiekuna oraz wyszczególnienie daty usługi, zakresu godzin i podpis podopiecznego. W podsumowaniu Karty znajduje się miesięczne rozliczenie za usługi opiekuńcze, ze wskazaniem ilości zrealizowanych godzin usług, ich koszcie, odpłatności. Ponadto nadzór nad jakością świadczonych usług sprawują pracownicy socjalni w kontakcie z podopiecznymi.

Warunki sprawowania usług opiekuńczych w Gminie Białogard reguluje Uchwała Nr XV/99/2019 z dnia 19 września 2019 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia z opłat i trybu ich pobierania, zmieniona uchwałą Nr L/278/2021 z dnia 30 grudnia 2021 r.

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczona odpłatność za zrealizowane usługi, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy). Wydawane decyzje administracyjne zawierają niezbędne elementy, określone w art. 107 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy ani zgromadzonej w toku postępowania dokumentacji.

Akta kontroli str. 85-86 i 109-126

W okresie od lutego 2020 r. do maja 2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie realizował finansowany ze środków unijnych projekt „ProOpieka - kompleksowe usługi opiekuńcze”, zapewniający bezpłatne usługi opiekuńcze dla mieszkańców Gminy Białogard. W podanym okresie, w różnym czasie, ze wsparcia skorzystało łącznie 55 osób.

8. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie realizuje specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą przyznanych usług na podstawie następujących decyzji:

Decyzja Nr 755/19/1693/6/2022

Decyzja Nr 860/19/1693/9/2022

Osoby, którym przyznano pomoc w tej formie, spełniały warunki art. 50 ustawy o pomocy społecznej oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005 r. (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 ze zm.) niezbędne do przyznania ww. usług.

Do akt sprawy dołączono dokumentację medyczną, potwierdzającą uprawnienia do korzystania z omawianych usług – zaświadczenia i opinie lekarza specjalisty z zakresu psychiatrii, orzeczenia o niepełnosprawności oraz inne niezbędne informacje. Z orzeczeń wynika konieczność wsparcia, ponadto załączono orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego oraz o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Akta zawierają także potwierdzenie korzystania z innych systemów zabezpieczenia społecznego (NFZ).

Zakres usług wskazany jest w treści decyzji administracyjnej, przyznającej świadczenie. Wymienia się również rodzaj, ilość i częstotliwość przyznanych usług, a także wyliczenie odpłatności za korzystanie z nich. W dokumentacji Ośrodka znajdują się miesięczne *Karty pracy specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie Gminy Białogard*, potwierdzające realizację przyznanych usług. Zawierają dane podopiecznego, rodzaj usług i wymiar godzin, osobę świadczącą usługi oraz wyszczególnienie daty usługi, zakresu godzin i ich ilość oraz podpis podopiecznego lub opiekuna prawnego. W aktach są również miesięczne karty *Rozliczenie za wykonanie specjalistycznych usług opiekuńczych*, ze wskazaniem rodzaju zrealizowanej terapii (np. logopedyczna, psychologiczna, integracji sensorycznej) oraz ilości przyznanych i zrealizowanych godzin usług.

W celu realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, przyznanych w kontrolowanym okresie, GOPS korzystał w ramach umowy z Centrum Rozwoju i Terapii „Diada” w Białogardzie z usług specjalistów z zakresu: pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, psychopedagogiki, socjoterapii z diagnozą i terapią pedagogiczną, logopedii, terapii integracji sensorycznej, psychologii. Osoby te posiadają niezbędne wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe do świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych, przyznanych przez GOPS w Białogardzie. W analizowanych sprawach przyznano podopiecznym usługi z zakresu rehabilitacji fizycznej i usprawniania zaburzonych funkcji organizmu (§ 2, pkt 3 rozporządzenia).

W kontrolowanym okresie pomocą w tym zakresie objęto 2 dzieci, a na realizację świadczeń przeznaczono kwotę 19.670 zł (zgodnie ze Sprawozdaniem rocznym MRiPS-03-R za 2022 r.).

Koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (zróżnicowany, w zależności od rodzaju wsparcia) ustalany jest w treści zawieranej umowy.

Akta kontroli str. 85 i 87-88

Zgromadzona w aktach indywidualnych spraw dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, prawidłowo ustalana jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczona odpłatność za zrealizowane usługi, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy). Wydawane decyzje administracyjne zawierają niezbędne elementy, określone w art. 107 Kpa.

Nie wniesiono zastrzeżeń do zasadności przyznania pomocy, jak również do prowadzonej w tych sprawach dokumentacji.

9. Schronienie

Zgodnie z art. 17 ust 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

Gmina Białogard zabezpieczała w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. świadczenie schronienia dla osób bezdomnych z terenu Gminy Białogard poprzez zawarcie umowy z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie Nr 1/2022/SCH z dnia 3 stycznia 2022 r.

Następnie w dniu 27 grudnia 2022 r. zawarto umowę Nr 1/2023/SCH z Towarzystwem Pomocy im. św. Brata Alberta Koło Koszalińskie o świadczenie usług schronienia dla osób bezdomnych z terenu Gminy Białogard w 2023 r. (od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.).

W kontrolowanym okresie zapewniono schronienie w schronisku dla bezdomnych 3 osobom z terenu funkcjonowania GOPS w Białogardzie.

Sprawdzono dokumentację dotyczącą udzielenia schronienia na podstawie:

Decyzja Nr 72/41/1812/68/2022

Decyzja Nr 39/39/934/17/2022

Decyzja Nr 272/39/934/19/2022

Decyzja Nr 380/39/934/20/2022

Decyzja Nr 488/39/934/21/2022

Decyzja Nr 635/39/934/23/2022

Decyzja Nr 127/12/120/30/2022

Decyzja Nr 269/12/120/35/2022

Osoby, którym udzielono pomocy w formie schronienia, spełniają warunki art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 48 ustawy o pomocy społecznej niezbędne do przyznania ww. pomocy.

Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym (art. 17, ust. 1, pkt 3 ustawy o pomocy społecznej). Zgodnie z art. 48a ust. 1 i ust. 4 ustawy o pomocy społecznej udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych albo schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Udzielenie schronienia w schronisku dla bezdomnych powinno następować, zgodnie z art. 106 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, na podstawie decyzji administracyjnej. Jej wydanie powinno być poprzedzone przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego (art. 106 ust. 4), a także zawarciem kontraktu socjalnego z osobą bezdomną (art. 48a ust. 2).

Z dokumentacji zgromadzonej przez GOPS wynika, że spełnione zostały określone wyżej warunki. Zgromadzona w aktach spraw indywidualnych dokumentacja jest kompletna, przejrzysta, prawidłowo ustalona jest sytuacja rodzinna, zdrowotna, dochodowa oraz poprawnie obliczona odpłatność za pobyt w instytucji zapewniającej schronienie, terminowo przeprowadzane są wywiady środowiskowe (zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej – nie rzadziej niż co 6 miesięcy), zawierane, realizowane

i oceniane są kontrakty socjalne. Wydane decyzje administracyjne zawierają niezbędne elementy, określone w art. 107 Kpa.

Zgodnie z art. 48a ust. 11 ustawy o pomocy społecznej *wojewoda prowadzi rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach*". Natomiast art. 48a ust. 11 c stanowi, iż *gmina zgłasza wojewodzie wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania*.

GOPS w Białogardzie dokonał w dniach 12 stycznia 2022 r., 15 marca 2022 r. oraz 28 marca 2023 r. zgłoszenia do rejestru Wojewody Zachodniopomorskiego miejsc w schroniskach dla bezdomnych.

Poza wsparciem instytucjonalnym osobom bezdomnym, spełniającym ustawowe warunki, przyznawano ponadto pomoc społeczną w postaci pieniężnych zasiłków np. okresowych, stałych. Udzielano również wsparcia w postaci pracy socjalnej.

Zasady udzielania schronienia i odpłatności określono w Uchwale Rady Gminy Białogard Nr LXXXIV/426/2023 z dnia 16 czerwca 2023 r. w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schroniskach dla osób bezdomnych. W dniach kontroli Gmina nie posiadała aktu prawa lokalnego w zakresie zasad udzielania schronienia. Uzupełniono ten obowiązek po zakończeniu kontroli, a przed sporządzeniem niniejszego protokołu. W kontrolowanym okresie schronionym udzielano pomocy nieodpłatnie.

Akta kontroli str. 76-77 i 144-172

Pracownicy socjalni Ośrodka, wspólnie z funkcjonariuszami Policji, odwiedzają potencjalne miejsca pobytu osób bezdomnych (głównie altany działkowe i inne pomieszczenia niemieszkalne), szczególnie w okresie jesienno-zimowym. Informują o możliwości skorzystania ze schronienia w odpowiedniej instytucji. W razie konieczności zabezpieczają w ciepłą odzież, żywność i inne potrzeby. Gdy zaistnieje potrzeba - osoby bezdomne pochodzące z Gminy Białogard mają możliwość skorzystać z zasiłków okresowych, celowych na zakup żywności, odzieży, środków czystości, opłat za leki lub inne niezbędne potrzeby. Osoby te mogą również skorzystać bezpłatnie z produktów żywnościowych z Banku żywności.

W kontrolowanym okresie na terenie Gminy Białogard przebywały 2 osoby bezdomne, które zamieszkują w obiekcie niemieszkalnym (np. altanie działkowej), jednak w pełni zabezpieczonym przed mrozem i wyposażonym w dostęp do wody, prądu oraz w niezbędne urządzenia. Osoby te nie wyraziły zgody na umieszczenie w instytucji zapewniającej schronienie, podjęły decyzję o zamieszkiwaniu w altanie. Na tę okoliczność funkcjonariusze Policji przyjmują od podopiecznych oświadczenia.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w ramach swoich zadań i możliwości stara się zapobiegać zwiększaniu liczby osób bezdomnych poprzez różnorodne działania, np.:

- świadczenie pracy socjalnej, mającej na celu pomoc osobom i rodzinom w regulowaniu opłat mieszkaniowych, zwłaszcza czynszu i zapobieganiu w ten sposób zadłużaniu się najemców lokali prowadzącym do utraty mieszkania;
- współpracę pracowników socjalnych z osobami i rodzinami mającymi trudności w bieżącym regulowaniu opłat mieszkaniowych poprzez udzielanie dodatkowej pomocy w formie zasiłków celowych i okresowych na zakup odzieży, leków;
- poradnictwo dotyczące rozwiązywania problemów związanych z zadłużeniem mieszkań, pomoc klientom w negocjowaniu warunków spłat zadłużenia.

10. Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z art. 17 ust 1 pkt 15 ustawy o pomocy społecznej do zadań gminy o charakterze obowiązkowym należy sprawienie pogrzebu. W myśl art. 44 ustawy sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Zgodnie z ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz.U. z 2023 r., poz. 887 ze zm.) w pierwszej kolejności prawo pochowania zwłok ludzkich ma najbliższa pozostała rodzina osoby zmarłej: małżonek(ka), krewni zstępni, krewni wstępni, krewni boczni do 4 pokolenia oraz powinowaci w linii prostej do 1 stopnia. Prawo do pochowania zwłok przysługuje również osobom, które dobrowolnie do tego się zobowiązały. W myśl art. 10 ust. 3 tej ustawy zwłoki nie pochowane przez wskazane podmioty są chowane przez gminę właściwą ze względu na miejsce zgonu.

W dniach kontroli Gmina nie posiadała aktu prawa lokalnego w zakresie zasad sprawiania pogrzebu. Uzupełniono ten obowiązek po zakończeniu kontroli, a przed sporządzeniem niniejszego protokołu – Rada Gminy Białogard podjęła Uchwałę Nr XCIII/479/2024 z dnia 29 stycznia 2024 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawiania pogrzebu przez Gminę Białogard.

Jednak zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach za 2022 r.* GOPS w Białogardzie w 2022 r. nie sprawiał pogrzebów.

W celu zabezpieczenia realizacji zadania zawierane są corocznie stosowne umowy. W kontrolowanym okresie zawarto Umowę Nr 2/2022/SP z dnia 1 stycznia 2022 r. oraz Umowę Nr 2/2023/SP z dnia 1 stycznia 2023 r.

Akta kontroli str. 128-129

11. Wynagrodzenie za sprawowanie opieki

Zgodnie z art. 53a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, wynagrodzenie za sprawowanie opieki wypłaca się w wysokości ustalonej postanowieniem sądu. Udzielenie świadczenia w tej postaci nie wymaga przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz wydania decyzji administracyjnej.

Zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu MRiPS-03-R w 2022 r.* wypłacano wynagrodzenie za sprawowanie opieki 5 osobom na łączną kwotę 7.573 zł.

Zespół kontrolujący przeanalizował dokumentację trzech spraw, zawierającą: postanowienia sądu o przyznaniu opiekunowi prawnemu wynagrodzenia za sprawowanie opieki nad podopiecznym (całkowicie ubezwłasnowolnionym lub małoletnim) oraz wnioski opiekunów o wypłatę wynagrodzenia na wskazane przez niego konto bankowe.

Nie wniesiono zastrzeżeń do realizacji świadczenia i zgromadzonej dokumentacji.

12. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej) należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada 2023 r., zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej - mieszkaniach treningowych lub wspomaganych.

Dyrektor GOPS wchodzi w skład komisji mieszkaniowej, na posiedzeniach której poruszane są kwestie przyznawania lokali z zasobów gminy. Z informacji przedstawionych przez Dyrektora GOPS w Białogardzie wynika, że na dzień kontroli Gmina Białogard nie

posiada mieszkania chronionego, jednak jest w trakcie przekształcania lokalu mieszkalnego znajdującego się w miejscowości Podwilcze 43/2.

Po zakończeniu kontroli, a przed sporządzeniem niniejszego protokołu Dyrektor kontrolowanej jednostki powiadomił zespół kontrolujący o ukończeniu prac związanych z utworzeniem i wyposażeniem mieszkania wspomaganego na terenie Gminy Białogard. Przewidywany termin zakończenia wszelkich formalnych procedur (jak podpisanie stosownej umowy na dostarczenie energii elektrycznej oraz wprowadzenie uchwały Rady Gminy Białogard w tym zakresie) przewidziano na marzec 2024 r.

Akta kontroli str. 100-104

Praca socjalna z osobą lub rodziną i środowiskiem lokalnym

Rodziny z terenu Gminy Białogard pozostawały 2022 roku w trudniej sytuacji życiowej i korzystały z pomocy Ośrodka głównie z powodu ubóstwa (137 rodzin), bezrobocia (94 rodziny), długotrwałej lub ciężkiej choroby (93 rodziny) oraz niepełnosprawności (71 rodzin).

Zgodnie z danymi zawartymi w *Sprawozdaniu rocznym MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach w 2022 roku* wsparciem Ośrodka objęto 165 rodzin (391 osób w rodzinach), a decyzją przyznano świadczenia 296 osobom. Pomocy w postaci pracy socjalnej udzielono 74 rodzinom (113 osób w rodzinach).

Przyjmowanie wniosków i obsługa interesantów odbywa się w godzinach pracy Ośrodka, tj. codziennie od 7.00 do 15.00 na parterze budynku Urzędy Gminy w Białogardzie. Wydzielone są 3 stanowiska do obsługi klienta. Dokumentowanie wsparcia udzielonego w formie pracy socjalnej uwidocznione jest w: kartach pracy socjalnej, notatkach służbowych, opisie sytuacji w wywiadach środowiskowych u osób korzystających z pomocy finansowej bądź rzeczowej. Zobowiązania osób korzystających z pomocy do podejmowania działań na rzecz poprawy swojej sytuacji spisywane są w postaci kontraktów socjalnych.

Jak wynika z informacji przedstawionej przez Dyrektora jednostki w okresie objętym kontrolą w GOPS zawarto 8 kontraktów socjalnych. Podczas kontroli przeanalizowano 4 z nich. W dwóch przypadkach klient nie wywiązał się ze zobowiązań kontraktu, a jeden wywiązał się częściowo. Pozostałe zrealizowano zgodnie z założeniami. W aktach opisano szczegółowo sytuację osób i rodzin, a także określano cele i założenia kontraktu, ustalano daty oceny realizacji kontraktu, nadzorowano realizację zaplanowanych działań, sporządzano oceny i monitorowano sytuację osób realizujących kontrakt oraz po jego zakończeniu, o ile osoba pozostawała w systemie pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 103 ustawy o pomocy społecznej dyrektor ośrodka pomocy społecznej może, w drodze umowy, ustalić z małżonkiem, zstępnymi lub wstępnymi wysokość świadczonej przez nich pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia. Od 1 stycznia 2022 r. do dnia kontroli w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białogardzie zawarto łącznie 9 takich umów.

Ośrodek współpracuje z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej: ze Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce w zakresie wsparcia osób korzystających z pomocy GOPS (pomoc psychologiczna, pedagogiczna, prawna), a także ze Stowarzyszeniem „Razem w Przyszłość” w zakresie pomocy dzieciom, młodzieży i rodzinom w prawidłowym funkcjonowaniu społecznym, tworzeniu więzi rodzinnych oraz wspieraniu osób starszych i wykluczonych społecznie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie korzysta z żywności w ramach „Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa”. W roku 2022 r. ze wsparcia skorzystało 1.200 osób, wydano łącznie 26.546 kg żywności. W roku 2023 do czasu kontroli wydano 215 skierowań dla 543 osób. Dystrybucja żywnością odbywa się na podstawie umowy zawartej między Bankiem Żywności w Nowych Bielicach a Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Białogardzie. Dystrybucją produktów zajmują się pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie.

Gmina zabezpiecza potrzeby mieszkańców w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Realizowane są usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (2 dzieci) na podstawie umowy z Centrum Rozwoju i Terapii Diada. Osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą również otrzymać skierowanie na zajęcia organizowane przez Powiatowy Dom Samopomocy i Warsztaty Terapii Zajęciowej. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie od 2023 r. współpracuje z Mobilnym Zespołem Psychiatrycznym przy Centrum Zdrowia Psychicznego w Białogardzie, wskazując osoby, które wymagają wsparcia psychiatrycznego w miejscu zamieszkania.

Gmina Białogard nie posiada własnych punktów poradnictwa prawnego, psychologicznego i rodzinnego. Z bezpłatnej pomocy prawnej może skorzystać osoba, która nie jest w stanie ponieść kosztów płatnej porady prawnej oraz złoży oświadczenie osobie udzielającej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Białogardzie od poniedziałku do piątku w godzinach 15:00-19:00.

Ośrodek nie realizuje zadania w zakresie opracowania i realizacji projektów społecznych. Włącza się jednak w działania Gminy Białogard przy organizowaniu corocznych dożynek gminnych oraz organizuje spotkanie integracyjne - „Gminną Wigilię pod gwiazdami” dla mieszkańców gminy Białogard przed świętami Bożego Narodzenia. W dniu 06.04.2023r. Gmina Białogard przystąpiła do rywalizacji rowerowej „Aktywne Miasta” o puchar Rowerowej Stolicy Polski. Koordynatorem działań jest pracownik GOPS. Powyższe działanie jest doskonałym sposobem na integrację społeczności lokalnej do wspólnego działania (rywalizacja w grupach, rywalizacja między sołectwami), sposobem na aktywnie spędzony czas wolny, propagowanie prozdrowotnego trybu życia. Rozpoczęto kampanię informacyjną w mediach społecznościowych i w formie plakatów i ulotek, która ma zachęcić mieszkańców do wspólnego kręcenia kilometrów.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w Białogardzie w zakresie upowszechniania ofert pracy. Na stronie PUP oraz profilu społecznościowym Facebook znajdują się aktualne oferty pracy oraz szkolenia, które są przedstawiane podopiecznym GOPS przez pracowników socjalnych w ramach pracy socjalnej oraz podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego, jak również przez asystenta rodziny podczas pracy z rodziną. Osoby zainteresowane otrzymują od pracowników Ośrodka oferty pracy, wspólnie je analizują i dopasowują do posiadanych kompetencji. W roku 2023 jedna osoba skorzystała z zatrudnienia socjalnego w ramach Centrum Integracji Społecznej w Białogardzie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie udziela pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego w postaci pomocy finansowej (zasiłki celowe, okresowe, stałe, w zależności od spełnionych warunków uzyskania tych świadczeń), pracy socjalnej, a także żywności w ramach POPŻ.

W aktach kontroli znajdują się informacje Dyrektora GOPS w Białogardzie na temat organizacji posiłków, pracy socjalnej oraz innych działań Ośrodka na rzecz lokalnej społeczności.

PODSUMOWANIE KONTROLI

Na podstawie zbadanej w trakcie kontroli dokumentacji ogólnej oraz spraw indywidualnych nie stwierdzono nieprawidłowości co do merytorycznej zasadności przyznawania poszczególnych rodzajów świadczeń. Rodziny spełniały kryterium dochodowe uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

W trakcie czynności kontrolnych oraz w podsumowaniu kontroli wyjaśniono zagadnienia z zakresu kontroli, a także omówiono z Dyrekcją ustalenia z kontroli, opisane w treści niniejszego protokołu.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym (art. 17 ust. 1 pkt. 12 ustawy o pomocy społecznej zmieniony przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. - Dz.U z 2023 r. poz. 1693 - zmieniającej ustawę z dnia 1 listopada 2023 r.) należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych, a od 1 listopada 2023 r. – w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych. Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie Gmina Białogard nie realizowała tego zadania. Jednak po zakończeniu kontroli, a przed sporządzeniem niniejszego protokołu Dyrektor kontrolowanej jednostki powiadomił zespół kontrolujący o ukończeniu prac związanych z utworzeniem i wyposażeniem mieszkania wspomagane na terenie Gminy Białogard. Przewidywany termin zakończenia wszelkich formalnych procedur (jak podpisanie stosownej umowy na dostarczenie energii elektrycznej oraz wprowadzenie uchwały Rady Gminy Białogard w tym zakresie) przewidziano na marzec 2024 r.

Podczas kontroli przeanalizowano sposób realizacji zaleceń zawartych w Wystąpieniu pokontrolnym Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 4 lipca 2018 r. (Znak: K-S-1.431.1.6.2018.ML). Stwierdzono, że w kontrolowanym okresie: udzielano schronienia zgodnie z zasadami określonymi w art. 48a i 106 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej (przed wydaniem decyzji w sprawie przeprowadzono wywiady i zawierano kontrakty socjalne), terminowo sporządzano rodzinne wywiady środowiskowe, prawidłowo i w ujednolicony sposób naliczano odpłatności za świadczenia niepieniężne. Zalecenie zostało zatem zrealizowane.

Zgodnie z § 16 pkt 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285), protokół kontroli zawiera ocenę skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta. W wyniku przeprowadzonej kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie oceniono pozytywnie.

Przed podpisaniem protokołu kontroli, w ciągu 7 dni od daty otrzymania go do podpisu, kontrolowany może zgłosić zastrzeżenia na piśmie co do jego treści. Odmowa podpisania protokołu powinna być poprzedzona złożeniem pisemnych wyjaśnień przyczyn odmowy, co nie stanowi przeszkód do wszczęcia postępowania pokontrolnego.

Protokół sporządzono w dniu 2 lutego 2024 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

Kontrolę odnotowano w Księżce kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie pod pozycją nr 1/2023.

Białogard, dnia

.....
Kierownik jednostki kontrolowanej

.....
Kontrolujący

Oświadczam, że w dniu zostałam zapoznana z treścią protokołu oraz otrzymałam jeden jego egzemplarz.

.....
Kierownik jednostki kontrolowanej

Właściwe podpisy na oryginale